

Adviesvraag

Kerdoelen Friese Taal & Cultuur

Datum: 29 oktober 2025

Afzender: SLO

Aan: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Betreft: Advies over de kerndoelen Friese taal en cultuur

Inleiding en context

De provincie Fryslân heeft in de afgelopen periode, met betrokkenheid van onderwijsprofessionals en deskundigen, een geactualiseerde set kerndoelen voor Friese taal en cultuur ontwikkeld. Deze set is bedoeld voor het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs in Fryslân. SLO is gedurende dit proces gevraagd om feedback te leveren op de conceptkerndoelen, met het oog op aansluiting bij het landelijke curriculum en de eenduidige architectuur van de kerndoelen.

OCW heeft SLO gevraagd een korte weging en advies te formuleren over de uiteindelijke versie van de kerndoelen Friese taal en cultuur die door de provincie is opgeleverd.

Proces en samenwerking

Het ontwikkelproces is zorgvuldig verlopen in een goede samenwerking tussen de provincie Fryslân (opdrachtgever), Cedin (uitvoerende partij), en SLO (inhoudelijk klankbord).

- De door SLO gehanteerde architectuur is toegelicht en instrumenten (werkinstructies) zijn gedeeld.
- In de ontwikkelfase is de systematiek van ontwikkelteams en advieskring afgestemd en in de fase van beproeven is Cedin deels aangesloten bij door SLO georganiseerde regiobijeenkomst. De verwerking van feedback is gecombineerd met het doorvoeren van de motie Soepboer.
- SLO heeft deelgenomen aan presentaties van tussenproducten en in verschillende feedbackrondes zijn formuleringen aangescherpt en inhoudelijke verbeteringen doorgevoerd op basis van de landelijke richtlijnen voor kerndoelen.
- De ontwikkelaars hebben actief gereageerd op ontvangen feedback; veel suggesties zijn verwerkt of met een onderbouwing weerlegd.

SLO waardeert de open en zorgvuldige wijze waarop de provincie en de uitvoerende partners het proces hebben ingericht.

Inhoudelijke waardering

SLO beoordeelt de uiteindelijke set kerndoelen Friese taal en cultuur als consistent, doordacht en inspirerend voor scholen in Fryslân.

De set:

- sluit inhoudelijk aan bij de landelijke kerndoelen voor taal, burgerschap en cultuur;
- biedt duidelijke oriëntatiepunten voor scholen om de Friese taal en cultuur in hun onderwijsprogramma te verankeren;
- heeft een heldere opbouw met aandacht voor taalvaardigheid, culturele identiteit en meertalige competenties;
- weerspiegelt de eigene positie van het Fries als tweede rijkstaal en cultureel fundament van Fryslân.

De set is tevens bruikbaar voor verdere doorontwikkeling van leerlijnen en lesmaterialen, waarbij het opnieuw zaak is om de landelijke richtlijnen in acht te nemen.

SLO heeft in het proces meermaals aandacht gevraagd voor onderstaande zaken, die in onze ogen uiteindelijk zijn verbeterd, maar niet geheel zijn opgelost.

- de omvang van de set kerndoelen is groter dan de door SLO uitgewerkte systematiek van het toekennen van ontwerpruimte en vraagt daarmee om extra inzet vanuit de vrije ruimte van scholen in de provincie Fryslân. Daarbij moet opgemerkt worden dat bij de verdeling van ontwerpruimte in het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs uit is gegaan van bestaande gegevens over het huidige aanbod door scholen. Echter, dat aanbod is niet op alle scholen conform afspraken daarover. Door middel van monitoring van het uitgevoerde curriculum kan geëvalueerd worden in hoeverre de ambities van de provincie realistisch en uitvoerbaar voor scholen zijn en op welke termijn.
- Het ambitieniveau van de kerndoelen Fries is een weerspiegeling van het Rijks- en provinciale taalbeleid zoals vastgelegd in de BFTK. Dit raakt de aansluiting naar de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, waarbij de huidige positie van vakken het uitgangspunt vormt. De aansluiting is na overleg hierover verbeterd, maar met name in het vmbo kan het zo zijn dat de kerndoelen een hogere ambitie tonen dan het eindniveau in de examenprogramma's. Dit hangt mede af van de voortvarendheid waarmee de kerndoelen Fries worden geïmplementeerd door scholen en effect hebben op het instroomniveau van leerlingen in de examenprogramma's. Ook op dit punt is monitoring een aanbeveling.

Conclusie en advies aan OCW

SLO adviseert OCW om de door de provincie Fryslân ontwikkelde kerndoelen Friese taal en cultuur te accepteren als kwalitatief verantwoorde en vakinhoudelijk set kerndoelen voor het Friese onderwijs.

Wij zien een aanvullende waarde in deze set, zowel voor de borging van de Friese taal en cultuur in het onderwijs, als voor de bredere ontwikkeling van meertaligheid en culturele diversiteit in Nederland.

SLO ondersteunt de provincie graag bij:

- het publiek toegankelijk maken van de kerndoelen via de SLO-website, en
- het beschikbaar stellen van richtlijnen voor het ontwikkelen van leerlijnen, en
- feedback op de te ontwikkelen leerlijnen, en
- het opnemen van die leerlijnen in SLO-producten.